

Evolutie vrijhandel tijdens de 19de eeuw

	Engeland	Frankrijk	Duitsland	België
1815-1850	Vanaf 1815 ontmantelt Britse regering structurele hinderpalen tot ontstaan vrije markt: -vermindering douane-rechten -toelating machines uit te voeren -afschaffing van protectionistische graanwetten	Meeste Europese staten kiezen voor handelsprotectionisme om zich tegen de Engelse concurrentie te beschermen. Toch was het duidelijk dat op termijn de overname van de Engelse technieken de enige uitweg bood. Afhankelijk van de uitgangspositie in elk land ging dit makkelijker of moeilijker.		
		Trage industrialisering gesteund op textiel. Protectionisme ontnam industrie prikkel tot vernieuwing	Begin van industrialisering, gebaseerd op steenkool- en ijzerproductie. Politieke versnippering, ondanks ijver tot eenmaking Duitse markt (Deutscher Zollverein)	Snelle doorbraak zware industrie
1850-1870	Aandeel van de handel met niet-geïndustrialiseerde landen neemt toe. Britse kolonies worden meer geïntegreerd in de economie van het moederland (als leverancier grondstoffen, als afzetgebied)	Definitieve doorbraak van de industrialisatie op het continent. Enorme uitbouw spoorwegnet. Periode van economische expansie , bevorderd door de vrijhandelsbeweging . Het zgn. Cobdenverdrag (1860) tussen Engeland en Frankrijk werd het startsein voor een hele reeks bilaterale handelsverdragen, waarin de clause van de meeste begunstigde natie was opgenomen (cfr. GATT en WTO)		
1870-1914	Engeland houdt vast aan vrijhandel.	Vanaf 1870 kwamen de graanoverschotten uit de V.S. op de Europese markten ('Agricultural Invasion'). De internationale concurrentie werd heviger. Door haast alle Europese landen werd vrijhandel verlaten en teruggekeerd naar protectionisme.		België houdt vast aan vrijhandel.

Merk op:

Ontstaan van een kloof tussen 2 economische zones in de wereldhandel in de jaren 1860.

Enerzijds het industrieel centrum: Engeland, België, Frankrijk het Noord-Oosten van de V.S., en delen van Duitsland en Italië. Anderzijds het agrarische randgebied: Zuid- en Oost-Europa, Rusland, het Zuiden van de V.S. en Latijns-Amerika.

Het randgebied stond leverde voedsel en grondstoffen aan het centrum. Dit vormt een voorafspiegeling van de Derde-Wereldproblematiek.

